

3. «Як навчати дітей з аутизмом в інклюзивних класах. Частина 1» режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/yak-navchaty-ditej-z-autyzmom-v-inklyuzyvnyh-klasah-chastyna-1/>

Луканьова Л.О., старший викладач
кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
*Волинського національного університету
імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна*

СУПРОВІД ОСОБИСТІСНОГО ТА ВІКОВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ З ООП ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ - СПІЛЬНА СТРАТЕГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІВ ТА БАТЬКІВ

Взаємодія з батьками – складна і важлива частина діяльності педагога, яка включає до себе підвищення рівня педагогічних знань, умінь та навичок батьків. Родина – це середовище, в якому дитина отримує задатки фізичного та духовного розвитку, перші знання про оточуюче та суспільство, елементарні навички та вміння в усіх видах діяльності. Особливої ваги співпраця між батьками та педагогами набуває, якщо у родині виховується особлива дитина.

Успіхів у соціалізації дитини з особливими освітніми потребами може бути досягнуто лише за активної участі в цьому процесі сім'ї, і в першу чергу батьків.

У Концепції сімейного і родинного виховання наголошується на тому, що «сучасна сім'я має стати головною ланкою у вихованні дитини, забезпечити їй належні матеріальні та педагогічні умови для фізичного, морального і духовного розвитку».

В останні роки, зважаючи на впровадження інклюзивного навчання, що передбачає залучення батьків, як активних учасників освітньо-виховного процесу, в теорії та практиці педагогічної науки виникла необхідність активного вивчення сім'ї, яка виховує дитину з особливими потребами. Саме з власної сім'ї дитина виносить у доросле життя перші уявлення про морально-людські цінності, норми поведінки, характер взаємовідносин між людьми, тому психологічна зрілість батьків, їхні ідеали, досвід соціального спілкування найчастіше мають вирішальне значення в розвитку дитини.

Сім'я дитини з порушеннями в розвитку є її першим соціалізуючим інститутом. Процес дорослішання дітей такої категорії проходить з великими труднощами та у дещо сповільненому темпі, його також можна розділити на етапи:

I етап соціалізації – входження дитини в соціум. Першою сходинкою є адаптація її в сім'ї. Успішність цього процесу залежить від того, наскільки адекватно члени родини реагують на проблеми дитини і допомагають у їх подоланні. Виникаючі труднощі – результат неправильної позиції батьків та інших членів сім'ї.

II етап соціалізації – це перебування дитини у навчальному закладі. Важливу роль має відіграти такт педагогів, повага до дитини з особливими освітніми потребами. Налаштування дитини на перебування у закладі, на важливість нових змін у її житті виконують члени родини.

III етап соціалізації – адаптація дитини та її сім'ї у суспільстві (пошук інших сімей з подібними проблемами, встановлення контактів, пошук своєї "соціальної ніші").

Однак роботу з сім'ями дітей з особливими потребами неможливо чітко організувати без всебічного вивчення проблем сім'ї, родинно-дитячих відносин.

Сім'ї, в яких виховуються діти з порушеннями в розвитку живуть під вантажем багаточисельних проблем, не кожен батько чи мати виявляються здатними прийняти недугу дитини, адекватно реагувати на постійно виникаючі проблеми. Відомо, що пролонгована психотравмуюча ситуація здійснює негативний вплив на психіку батьків та ускладнює їхнє відношення до дитини. Декого з батьків трагічність ситуації надламує. А власне особистісні якості батьків визначають можливості соціалізації дітей та адаптації до життя, тобто їхнє майбутнє.

Важливість праці з батьками підкреслюється і в українському законодавстві. Зокрема, Закон України «Про загальну середню освіту» засвідчує, що «батьки є учасниками навчально-виховного процесу».

Основною метою роботи із сім'ями, які виховують дитину з ООП, є надання батькам кваліфікованої допомоги. Форму та зміст такої допомоги визначають диференційовано – залежно від ступеня готовності батьків до співпраці.

Сім'я – це мікросоціум, в якому формуються моральні якості дитини, її відношення до людей, уявлення про характер міжособистісних взаємин. І цей факт не можна упускати як в діагностичній, так і в подальшій корекційній роботі з дитиною з ООП.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про дошкільну освіту": чинне законодавство.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2628-14>

2. Інклюзивна група ДНЗ. Рекомендації для облаштування простору.
URL: [https://inkluzia.com.ua/inkluzivna-grupa-v-dnz.-rekomentatsiyi-oblashtuvannya-prostoru./](https://inkluzia.com.ua/inkluzivna-grupa-v-dnz.-rekomentatsiyi-oblashtuvannya-prostoru/)

3. Кузава І.Б. Концептуальні засади розвитку процесу інклюзії в умовах дошкільної освіти. Науковий часопис НПУ ім.М.П.Драгоманова.

Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2013. Вип. С.130-135.

4. Олефір Н. Особливості інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами в закладах дошкільної освіти. *Нова педагогічна думка*. 2019. №2 (98). С.143-146 URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&I

5. Кузава І., Гац Г. Професійна готовність майбутніх спеціальних педагогів до впровадження інклюзивної освіти: монографія. *European and global vectors for education development in Ukraine: Scientific monograph*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2022. С. 344-372.

Лукачович Г.О., аспірантка
кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
*Кам'янець - Подільського національного
університету імені Івана Огієнка,*
асистент кафедри професійної освіти та інноваційних технологій
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника,
Україна

ДО ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ У ДОШКІЛЬНИКІВ З ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ

Формування лексичного запасу – одне з провідних завдань мовленнєвого розвитку дошкільників як з нормотиповим мовленням, так і з мовленнєвим дизогенезом. Серед останніх чисельну групу становлять дошкільники з загальним недорозвиненням мовлення (далі ЗНМ). Згідно з науковими дослідженнями (праці І. Брушневської, О. Мілевської, Ю. Рібцун, Є. Соботович, О.Ткач, Л. Трофименко та ін.), вони мають суттєві труднощі у засвоєнні семантично складної лексики – збірних понять та узагальнюючих назв; лексики для позначення поведінки, почуттів та станів; емоційних та моральних характеристик; лексики для позначення знань і уявлень про навколишній світ, окрему підгрупу якої складає лексика для позначення об'єктів та явищ природного довкілля, зв'язків та залежностей у природі, екологічних понять та екологодоцільної поведінки (Г. Лукачович, О. Мілевська, Л. Трофименко).

Водночас, відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти (2021), важливим напрямком розвитку сучасного дошкільника є формування природничо-екологічної компетентності, що передбачає опанування ними відповідної лексики. Це, в свою чергу, становить об'єктивну складність для